

A művészet rétegződései

Magyar és olasz kortárs művészek munkái

P. SZABÓ ERNŐ

Vigadó Galéria, 2017. VIII. 10. – X. 8.

Mostanában a kiállítási meghívók nagy része e-mailben érkezik, vagy a galéria egyszerűen felteszi Facebookra az aktuális eseményt. Mindenesetre olyan Facebook-oldalak bőven vannak, amelyeket érdemes követnünk, hogy naprakészek legyünk. A genovai Art Commission egyesület Facebook-oldala például ilyen. Alig néhány hete nyílt meg a város kulturális-művészeti életének egyik fő helyszínén, a Palazzo Ducale-ban a *Le latitudini dell'arte* elnevezésű biennálé harmadik kiadása, amelyen olasz és német művészek mutatkoznak be a város művészeti és kulturális eseményeket támogató egyesületének a szervezésében, s itt

BÁTAI SÁNDOR:
Rétegek II.,
1995–2005

k
kiállítás

láthatóak. Mindkét bemutató megszervezésében a Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetsége volt az Art Commission partnere, s annak elnöke, Simonffy Márta a magyar kiállításrész kurátora.

Újabb fejezet az olasz-magyar művészeti kapcsolatok történetében? Hozzájárulás a kortárs művészek határokat átívelő, különböző nyelveket, nemzeteket összekötő párbeszédéhez? Alighanem mindkét szempontból hiánypótlóak ezek a kiállítások, amit akkor tudunk igazán értékelni, ha mintegy fordított perspektívából, az információhiány

az új hír, amely szerint harminc olasz művész Budapesten, a Vigadóban vendégszerepel, egy ugyancsak az említett biennálé keretében szervezett kiállításon.

A biennálé 2013-ban indult el Genovában, olasz és finn alkotók műveinek bemutatásával, majd 2015-ben egy olasz-magyar kiállítással folytatódott. Mindezek után aligha nehéz rájönni, hogy van ennek a sorozatnak egy különleges vonása, mégpedig az, hogy a Genovában sorra kerülő tárlatokra minden esetben egy másik, az illető partnerországban megrendezett kiállítás a felelet. Az egyesület által kiválasztott olasz művészek alkotásai így szerepeltek az elmúlt években Finnországban, s szerepelnek majd valamelyik német városban – s így érkeztek meg két évvel a genovai olasz-magyar tárlat után most Budapestre. Genovában 2015-ben 35-35 kortárs olasz, illetve magyar alkotó műveit állították ki a Palazzo Ducale-ban, a pesti Vigadó hatodik emeleti galériáiban pedig most 30 olasz és 30 magyar művész munkái

Fotó: Berényi Zsuzsa

fotó: Berényi Zsuzsa

LOVAS ILONA:
Cím nélkül, 2010

Monteverde, aki az Accademia Ligustica di Belle Arti-n szerzett diplomát. A kortárs olasz művészet jól ismert képviselője, elsősorban a digitális művészet tárgykörébe tartozó műveit – digitális festmények, videomunkák, multimedialisz installációk – számos egyéni és csoportos tárlaton mutatták be, és többet közülük olaszországi és külföldi magángyűjtemények őriznek. Virginia Monteverde kurátorként is sokoldalú tevékenységet folytat, az Art Commission művészeti igazgatójaként *Segrete, tracce di Memoria* címmel megszervezte például a Shoah emlékezetét őrző művészek kiállítását a Palazzo Ducale régi börtönhelyiségeiben (Torre Grimaldi), kortárs művészeti kiállításorozatot rendezett Genova régi kolostoraiban.

VIRGINIA MONTEVERDE:
Egy másik ég, 2016

fotó: Berényi Zsuzsa

felől értékeljük a kortárs magyar művészet nemzetközi kapcsolatait. Az olasz-magyar – és nemzetközi – párbeszéd egyik legfontosabb helyszínén, a velencei biennálé központi tárlatán többnyire nincs jelen a magyar művészet, üdítő kivétel, hogy most két alkotó műveit is szerepelteti a főkurátor. A kortárs magyar művészet alig-alig szerepel más nagyszabású nemzetközi bemutatókon, az államközi szerződéseken alapuló cseretárlatok egyre ritkábbak, a műkereskedelmi háttérű kiállítások pedig, amelyek egyébként mostanában mintha öröndetesen egyre több magyar művész alkotásait prezentálnák, mindenképpen sajátos nézőpontot képviselnek, a kortárs művészet egy-egy szegmensére koncentrálnak, ahogyan a nemzetközi kurátorcseréhez köthető tárlatok is.

Magad uram, ha szolgád nincs! Akár ezt is mondhatnánk, ha a művészek, művésztársaságok, szervezetek közvetlen kezdeményezésének nem lett volna mindig is jelentős szerepe a nemzetközi művészeti kapcsolatok alakulásában. Így történt ez jelen esetben is. Annál is inkább, mivel a genovai Art Commission és a Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetsége közötti kapcsolatfelvételt olyan kiállítások előzték meg, mint például a Varesében alkotó Silvio Monti professzor budapesti és Farkas Ádám szobrászművész varesi tárlata, majd több magyar kortárs alkotó bemutatkozása különböző olaszországi helyszíneken. A biennálé gondolatának életre hívója is képzőművész, mégpedig az 1969-ben Tübingenben született, jelenleg Genovában élő és dolgozó Virginia

fotó: Berényi Zsuzsa

**ISABEL
CONSIGLIERE:**
Fehér kavicsok
(a *Favole-*
sorozatból),
2013, részlet

Ezeket követte a mostani sorozat, amely magyarul *A művészet rétegződései* címet kapta, nyilván a frappáns megfogalmazás érdekében, hiszen az eredeti kifejezés, a latitudine szélességet, szélességi fokot jelent, és nem rétegeket, s inkább egyféle horizontális tagolódásra utal, mintsem mélységi változásokra. A kortárs művészet sokféleségéről beszél, amelyben egyenrangú értéket képviselnek a különböző műfajokhoz, technikákhoz, kifejezőeszközökhöz, nézőpontokhoz kötődő törekvések, ahogyan azt egyébként a Vigadóban bemutatott művek is jelzik. Maga Monteverde is a folyamatos változást kutatja műveiben, egy olyan „liquid” társadalomban, amelyben elsősorban a gyorsaság és nem a folyamatosság, a tartósság számít. A formák dekonstrukciójának és rekonstrukciójának a lehetőségét vizsgálja, például az *Egy másik ég* című (fotó, print) vegyes technikájú munkájában.

LUISA MAZZA:
Valamivé válni,
2014

Az általa válogatott olasz anyagban, ahogyan azt Viana Conti művészettörténész vázolja bevezetőjében, „egy olyan képi világot látunk, melyben a retinális művészet és a poszt-duchamp-i irányzat interakcióba lépnek, csakúgy, mint a hagyomány és a legfejlettebb digitális technológia, a formális pillanat és a tartalomközpontúság. Ez az a világ, ahol versenyre kel az igazi és a virtuális valóság. Műről műre az derül ki, hogy itt jelen van minden: az archetípus, az álomvilág, az atomtámadás utáni metropolisz víziója, az alkimista és az ezoterikus világok felfedezése, az ember és a gép kereszteződéséből született hibridek, az interakció a természettel és az érzések pszichogeográfiai feltárásának kísérletei.” Az előszó

fotó: Berényi Zsuzsa

elemzése a különböző nyelvi megközelítések sokféleségéről meggyőzőnek tűnik, bár konklúziója, mely szerint „ez az emblemikus kiállítás és kulturális csere maga a nemzetiségi válás folyamata és az identitás nacionalizálása” igencsak meglepő, a kiállított anyag, s persze a kiállítók életrajza, nemzetközi kapcsolatrendszerre éppen az ellenkező folyamatra utal. Alig-alig fér bele egy képbe például az 1938-as születésű Sergio Lorri lombard tájakat idéző festménye és a fiatal angol-amerikai, de Olaszországban élő alkotópáros, Tedman & Strand kézi hímzéssel selyemre készült *Kis kalauza*. Ennek a képnek a tágasságát, sokszínűségét tovább erősíti, hogy a kurátor például a korán elhunyt Luigi Di Sarro esetében egy majdnem fél évszázaddal ezelőtt készült művet is beemelt a tárlat anyagába. De éppen ez a sokrétűség, a tradíció és a legújabb technikák találkozás, a hagyományos piktúra, szobrászat és a fotó, a digitális eszközök ötvözése, a műfajok közötti egyensúly az olasz anyag egyik legnagyobb erénye.

A magyar összeállítás pedig egyes esetekben éppen az, hogy a kurátori szándék szerint párbeszédet folytatnak egymással a vendégek és a vendéglátók művei. Sergio Sarri elsősorban az ember és a gép kapcsolatáról szóló, klasszikus festészeti hagyományokat őrző, de a mai kor szülte félelmekre és szorongásokra koncentrálnak műveire (*Elektronikus játék*, 2015) Lakatos Ervin géppalkatrészeket, banális hétköznapi tárgyakat és emberi testrészeket zsúfoló festménye (*Rebel in you II.*) rímelt. Pier Giorgio De Pinto *Egység* című, hatdarabos geometrikus sorozatával Jarmeczky István *Tükröződés*, *Hommage à C. Monet* című akrilképe folytat párbeszédet. Isabel Consigliere üveglabirintusának finomságát Zsemlye Ildikó vasúti tájképében látjuk viszont, Sabina Feroci és Luca Lischetti színezett plasztikáinak humora Szalay Pál akrobatáinál köszön vissza.

A párhuzamok nyilván sorolhatóak tovább, ahogyan persze a különbségek is, harminc-harminc mű távolról sem elég ahhoz, hogy mélyebb

fotó: Berényi Zsuzsa

összefüggéseket figyeljünk meg az olasz és a magyar kortársak művészete között. Arról nem beszélve, hogy a párbeszéd a maga teljességében úgy lenne átfogható, ha egyszerre látnánk a genovai és a budapesti kiállítás anyagát. Az olasz résztvevők ugyanis nagyjából változatlanok maradtak, a magyarok viszont nagy részben kicserélődtek, egyes hangsúlyok fölerősödtek, mások elhalványultak a két kiállításban. A magyar anyag, amely – nyilván technikai okok, a könnyebb szállítás miatti nagyobb műméretek miatt – a nagyobbik galériában kapott helyet, nagyjából három generáció művészeire koncentrálnak: a hetvenedik-nyolcvanadik életévük között járó idős mesterekre, a hatvan-hetven körüliekre és a negyven-ötven közötti középgenerációra. A festészeti összeállítás dominanciája (Simonffy Márta, Jovián György, Batai Sándor, Sóvárad Valéria, Végh András, Mayer Berta) egyben a kortárs magyar piktúra sokféleségét is jelzi, a festészet, a grafika és a fotó, a digitális képalkotás közötti határterületek fontosságát (Lévay Jenő, Somorjai-

LORY GINEDUMONT:
Ágyamban,
2015–2017,
részlet 2.

Kiss Tibor, Kelecsényi Csilla). Bóza Evelin, Daradics Árpád szürreális-popos fotómanipulációi a digitális képalkotás figyelemre méltó darabjai. Orosz István imaginárius tereket megidéző rézkarcai a sokszorosított grafika klasszikus értékei közé tartoznak, Lovas Ilona szakrális sugárzású képtárgya viszont egyszerűen túllép a műfaji határokon, ahogyan Hérics Nándor neonplasztikáját, Sipos Anica installációját is nehéz lenne szakszerűen kategorizálni. De nem is kell, hiszen e művek nem azért kerültek egymás mellé, hogy újabb kifejezésekkel gazdagodjon a szakzsargon, hanem azért, hogy az a bizonyos határokat átívelő párbeszéd művész és művész, mű és mű között folytatódjon.

JARMECZKY ISTVÁN:
Tükröződés,
Hommage à C. Monet, 2016